CZY BYCIE BIEDNYM I W BIEDZIE TO TO SAMO? PRACA Z LEKTURĄ DZIEWCZYNKA Z ZAPAŁKAMI

RENATA PASYMOWSKA

SCENARIUSZ LEKCJI

Program edukacji wczesnoszkolnej w szkole podstawowej

opracowany w ramach projektu

„Tworzenie programów nauczania oraz scenariuszy lekcji i zajęć wchodzących w skład zestawów narzędzi edukacyjnych wspierających proces kształcenia ogólnego w zakresie kompetencji kluczowych uczniów niezbędnych do poruszania się na rynku pracy"

dofinansowanego ze środków Funduszy Europejskich w ramach
Programu Operacyjnego Wiedza Edukacja Rozwój, 2.10 Wysoka jakość systemu oświaty.

Warszawa 2019

Fundusze Europejskie Wiedza Edukacja Rozwój

ORE Ośrodek Rozwoju Edukacji

Unia Europejska Europejski Fundusz Społeczny

Redakcja merytoryczna – Agnieszka Karczewska-Gzik
Recenzja merytoryczna – mgr Maria Ferenc
mgr Jadwiga Iwanowska
Agnieszka Ratajczak-Mucharska
mgr Urszula Borowska

Redakcja językowa i korekta – Editio

Projekt graficzny i projekt okładki – Editio

Skład i redakcja techniczna – Editio

Warszawa 2019
Ośrodek Rozwoju Edukacji
Aleje Ujazdowskie 28
00-478 Warszawa
www.ore.edu.pl

Publikacja jest rozpowszechniana na zasadach wolnej licencji Creative Commons – Użycie niekomercyjne 4.0 Polska (CC-BY-NC).
https://creativecommons.org/licenses/by-nc/4.0/deed.pl

Fundusze Europejskie Wiedza Edukacja Rozwój
ORE Ośrodek Rozwoju Edukacji
Unia Europejska Europejski Fundusz Społeczny

Czas trwania zajęć:
3 godz. lekcyjne.

Temat:
Czy bycie biednym i w biedzie to to samo? Praca z lekturą *Dziewczynka z zapałkami*.

Cele główne:
- uświadomienie dzieciom, czym jest bieda i co to znaczy być biednym,
- wdrażanie uczniów do zauważania tych, którzy są w biedzie,
- rozwijanie przedsiębiorczości, która zapobiega biedzie,
- doskonalenie umiejętności pracy z tekstem,
- stymulowanie funkcji językowej i bogacenie słownictwa,
- stwarzanie uczniom okazji do ukazywania mocnych stron.

Cele operacyjne – uczeń:
- tworzy listę swoich potrzeb i je porządkuje, znajduje fragment w tekście lektury, prezentuje dowody w sprawie, wspólnie z grupą planuje budżet rodziny, prezentuje sposoby na zapamiętanie trudnych wyrazów i je poprawnie zapisuje.

Metody:
asymilacji wiedzy – pogadanka, waloryzacyjne, praktyczne – praca z tekstem, aktywizujące – hierarchizacji, pracy we współpracy, twórczego rozwiązywania problemów, wizualizacja, planowanie.

Formy pracy:
zbiorowa, grupowa zróżnicowana, indywidualna.

Środki dydaktyczne:
życiorys H.Ch. Andersena, lektura *Dziewczynka z zapałkami*, prezentacja multimedialna na temat biedy, tabela stu liczb, maskotki przyjaciół.

Przebieg zajęć:
1. **Zapoznanie z tematem i celami zajęć, określenie NaCoBeZU –** potrzeby człowieka, szukanie fragmentów w tekście, planowanie wydatków rodziny, bycie przedsiębiorczym.
2. **Wyszczególnienie potrzeb dziecka w młodszym wieku szkolnym.** Uczniowie zapisują potrzeby na oddzielnych kartkach i wieszają je na tablicy. Jeśli już taka informacja się pojawi, ustawiają ją obok. Powstaje promyczkowe uszeregowanie.
3. **Uporządkowanie potrzeb zgodnie z zasadą ważności.** Ustawienie potrzeb w piramidzie od mniej ważnych do najważniejszych. Omówienie hierarchii.

4. **Wizualizacja.** „Co by było, gdyby…" – snucie wizji na temat braku zaspokojenia potrzeb. Zauważenie problemu bycia w biedzie i bycia biednym.
5. **Zapoznanie z życiorysem H.Ch. Andersena.** Nauczyciel opowiada o małym Hansie. Próba znalezienia odpowiedzi na pytania: „Do czego bieda zmusiła chłopca?", „Dlaczego jego rodzina popadła w biedę?", „Kto pomógł Hansowi wyjść z biedy?", „Jaka baśń H.Ch. Andersena opowiada o biedzie i byciu w biedzie?".
6. **Praca z lekturą *Dziewczynka z zapałkami*.** Uczniowie mieli zapoznać się z lekturą w domu. Pracują w grupach z tekstem baśni i szukają przyczyn śmierci dziewczynki. Dzielą się zadaniami, każdy kolejny zespół podaje dowody na brak zaspokojonych podstawowych potrzeb dziewczynki, na brak zaspokojenia wyższych potrzeb dziecka, dowody medyczne na przyczynę śmierci dziewczynki, dowody na brak reakcji na biedę dziecka ze strony otoczenia, dowody na to, że dziewczynkę można było uratować. Dzieci znajdują fragmenty lektury stanowiące dowód w sprawie.
7. **Prezentacja dowodów. Rozmowa na temat skuteczności działań zespołów.** Podsumowanie – odpowiedź na pytanie: „Jakie szanse na przeżycie miał biedak w dawnych czasach?".
8. **Zaprezentowanie wiadomości na temat biedy w Polsce.** Przedstawienie danych statystycznych. Zapoznanie z obrazem 100%, czyli tabelą stu liczb. Zabawa w szukanie wartości z **Królową Matematyką**. Odpowiedzi na pytania: „Dlaczego dzisiaj ludzie popadają w biedę?", „Ilu ludzi umiera z biedy?", „Czy dzisiaj można wyjść z biedy?", „Czy dzieci dzisiaj muszą pracować?", „O co muszą troszczyć się rodzice i dzieci?".
9. **Wykazanie się gospodarnością i przedsiębiorczością.** Uczniowie pracują w zespołach, mają do dyspozycji tabelę stu liczb jako 100% budżetu domowego. Muszą go podzielić jak najgospodarniej, pamiętając o potrzebach wszystkich członków rodziny. Rozcinają nożyczkami i rozdzielają. **Królowa Matematyka** wybiera najrozsądniej rozplanowane wydatki.
10. **Przedstawienie dowodu na bycie w biedzie H.Ch. Andersena.** Nauczyciel opowiada o jego problemach w poprawnym pisaniu, o tym, że był dzisiejszym dysortografikiem i wyjaśnia znaczenie terminu. Opowiada o tym, iż prace autora przez błędy trafiały do kosza do momentu, aż znalazł się ktoś, kto błędy poprawił i wydał dzieła Hansa. Dzięki niemu stał się sławny na cały świat.
11. **Szukanie antidotum na problemy w ortografii.** Uczniowie podają przykłady, jak można skojarzyć trudne słowa dzięki maskotkom – przyjaciołom z Literkowa, ich kolorom i przygodom.
12. **Praca w grupach.** Uczniowie zbierają dowody na przedsiębiorczość przyjaciół w sprawie zapobiegania biedzie. Dobierają słownictwo do trudności ortograficznej.
13. **Prezentacje wyników prac zespołu.** Ocena zaangażowania w aspekcie możliwości.

14. **Podsumowanie zajęć.** Sprawdzenie rozumienia stwierdzeń: „bycie biednym", „bycie w biedzie".

Komentarz metodyczny

Przykład sławnego dysortografika, którego problemy sprawiły, że znalazł się w biedzie i z niej wyszedł, jest przykładem motywującym dla uczniów ze SPE.